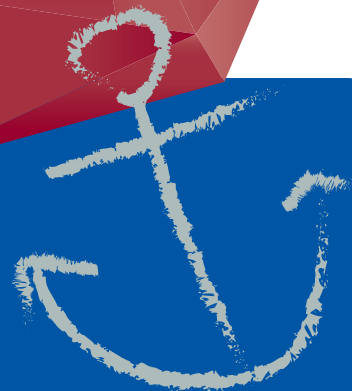

eu 2011.hu

Közösségben

Magyar egyházak
és a magyar EU-elnökség

eu 2011.hu

Tartalom

5	KÖSZÖNTŐK
17	KIK VAGYUNK?
27	MIT VÁRUNK A MAGYAR EU-ELNÖKSÉGTŐL?
35	KIEMELT HANGSÚLYAINK A MAGYAR EU-ELNÖKSÉG IDEJÉN
43	EURÓPA, MINT HIVATKOZÁSI KERET (Rüdiger Noll előadása)
55	ESEMÉNYNAPTÁR

Köszöntők

Magyarországi Egyházak Ökumenikus Tanácsa

Dr. Bóna Zoltán

főtitkár

A Magyarországi Egyházak Ökumenikus Tanácsa közel hét évtizede biztosít Krisztus hívei számára olyan együttműködési fórumot, amelyben helye van a közös imádságnak, bizonyágtételnek, szolgálatnak és a testvériségben való örvendezésnek.

Az evangéliumi szolgálat örömének jegyében köszöntöm az Európai Unió magyar soros elnökségét. Az evangéliumi reménység bizonyosságával hordozzuk imádságban e nagy jelentőségű kontinentális feladat áldást és békeséget hozó eredményességét. Az evangéliumi szeretet odaadásával vagyunk készek ebben a szolgálatban a magunk hozzájárulását megtenni.

Az örömteljes, reményteljes és szeretetteljes köszöntés mögött ott van az a meggyőződésünk, hogy Európa létrejöttében és fejlődésében ugyanaz a keresztyén ethosz ismerhető fel, amely az ezer éves magyar történelemben is meghatározó erővel bír.

Országunk és nemzetünk ezer éven át sokféleképpen szolgálta Európa békéjét, biztonságát és jólétét. Kívánjuk, hogy az előttünk lévő fél esztendő Isten segítségével ezt a szolgálatot teljesítse.

Magyarországi Református Egyház

Az Európai Unióra igazak az István király szájába adott szavak: „Oly távol vagy tőlem, s mégis közel”. Az EU intézményrendszere a kívülállók számára az egymással versengő testületek, intézmények és közösségek érdekérvényesítésének bonyolult, káfkai rendje, amelyet csak azok látnak át igazán, akik maguk is aktív részesei annak. Az európai közösség ugyanakkor sokkal több ennél, és egyre inkább meghatározza mindennapjainkat. Közelebb van hozzánk, mint gondolnánk. Az EU értékközössége az alapítók keresztyén vízióján nyugszik, amely a békéről, az igazságosságon alapuló prosperitásról szól, egy kontinensről, amelynek küldetése van a világban.

Európa e kettős valóságában a soros elnökség lehetőség Magyarország számára, hogy a megörökölt dossziék mellett sajátokat is nyisson, és megemlékezve az eredeti látomásról, a közösségi szempontok érvényesítésével közelebb hozza az Uniót az emberekhez. Helyi közösségek globális hálózatoként, a sokszínűség megbékélt egysége iránti elkötelezettséggel az egyházak ebben minden jó kezdeményezésnek partnerei kívánnak lenni.

A Magyarországi Református Egyház ezért aktív párbeszédet folytat nemzetközi egyházi partnerekkel, az EU intézményeinek tisztségviselőivel és a magyar kormánnyal, hogy sajátos szempontjai szerint segítse az európai, és az Európát meghatározó keresztyén értékek érvényesülését az EU-elnökségi félév során és azon túl is.

Örömmel fogadjuk a lehetőséget, hogy a magyarországi keresztyén egyházak hozzájárulhatnak az elnökségi prioritások megjelenítéséhez és hazánk sikeres elnökségéhez.

Dr. Bölcskei Gusztáv

a Magyarországi
Református Egyház
Zsinatának
lelkészi elnöke

Gáncs Péter
elnök-püspök

Magyarországi Evangélikus Egyház

A Magyarországi Evangélikus Egyház a magyar mellett német és szlovák gyökerű gyülekezetek közössége, ahol napjainkban is három nyelven folyik az istentiszteleti élet. Öt évszázados történelmünk során megtanultuk, hogy a különböző nyelvek és kultúrák egymást gazdagító forrássokká lehetnek. Ezek megőrzése és ápolása drága örökségünk és közös felelősségünk.

Gyülekezeteink sokféle kisebbségi és szórványhelyzetben élnek, így jól ismerjük ennek a létformának minden nehézségét, de áldásait is. Jézus Krisztustól kapott küldetésünk értelmében sóként és kovászként igyekszünk javára lenni a nagyobb közösségeknek.

A békés egymás mellett élés, illetve a konstruktív egymásért élés területen szerzett sajátos tapasztalatainkat örömmel osztjuk meg az Európai Unió ugyancsak többnyelvű, eltérő kultúrájú, sokszínű családjával. Hazánk féléves EU-elnökségi szolgálata kiemelt alkalmat kínál minderre. Isten segítségével, szerény erőnkhez képest, igyekszünk élni ezzel a lehetőséggel. Erős vár a mi Istenünk!

Magyarországi Baptista Egyház

Dr. Mészáros Kálmán

a Magyarországi

Baptista Egyház elnöke

A Magyarországi Baptista Egyház testvérisége és országos vezetése nevében Istenünk őrző kegyelmét és bölcsességét kívánjuk hazánk közbizalmat élvező politikusainak a következő félévben, az Európai Unió soron következő elnöki tisztségének betöltésében. Nagy megtisztetésnek érezzük azt a tényt, hogy a mintegy félmilliárdos népességű kontinensünk sorsának irányításában ilyen jelentős megbízatás vár Magyarország jelenlegi kormányzatára. Ez óriási lehetőség és egyúttal óriási felelősség is.

Úgy gondoljuk, hogyha a Történelem Ura úgy látta jónak, hogy a hatalom erőit emberi kezekbe adja, ezzel együtt a kormányzás ajándékát is felkínálja. Törvényeit is azért adta, hogy szépnek és jónak teremtett világát az ember megvédje és a gonosz erőket féken

tartsa. Meg vagyunk arról győződve, hogy ezt a nemes feladatot és küldetést Isten segítségével és Szentlelkének vezetése nélkül lehetetlenség jól betölteni. Ezért kérjük országunk felelős vezetőit, hogy ennek szellemében hozzák meg döntéseiket és irányítsák kontinensünk sorsát.

Szolgálja vezetőink munkája Isten dicsőségét és Európa népeinek javát. Ezért a célért készek vagyunk mi is imádkozni, az evangélium üzenetét még bátrabban hirdetni, és a szertetszolgálat embermentő tevékenységében a jövőben még hathatósabb részt vállalni.

Csernák István
szuperintendens

Magyarországi Metodista Egyház

12

A Magyarországi Metodista Egyház szuperintendenseként örömmel gondolok az előttünk álló félévre, a magyar EU-elnökség feladataira és lehetőségeire. Kis országunk nagy esélyt kapott arra, hogy jobban megismerjenek minket, felfigyeljenek ránk, de ezzel együtt a felelősségünk is megnő azzal kapcsolatban, hogy meg tudjuk osztani Európa népeivel azokat az értékeket, amelyekkel mi rendelkezünk. Együttal alkalmunk nyílik arra, hogy az európai vendégek részéről megfogalmazott észrevételeket befogadjuk, és komolyan vegyük. A békesség követői is lehetünk ebben az időszakban, akik segíthetjük a híd építését kelet és nyugat, a szegényebb és gazdagabb országok között, és végezhetjük ezt a hídépítő szolgálatunkat a szolidaritásunkat igénylők felé is. Jó példát

adhatunk a cigányság felemelkedésére irányuló készségünkkel és az ezt szolgáló programjainkkal.

Mi, magyar metodisták – egy hetvenötmillió nemzetközi egyház tagjaként – is örülünk ennek a lehetőségnek, hiszen sok európai országban élnek hittestvéreink, akikkel szervezeti, konferenciai közösségben is állunk. A hazánkban végbemenő pozitív változások híreit mi is a közvetíteni szeretnénk nemzetközi egyházunk felé. Nagy lehetőséget látunk az európai és a hazai ökumenikus kapcsolatok előmozdítására is.

Isten áldása kísérje magyar népünk életét, a felelősséget hordozó állami vezetők és munkatársaik szolgálatát, és adjon új látásokat, új utakat, megújuló családokat és életeteket ezen időszak gyümölcseként.

Magyarországi Szerb Ortodox Egyház

Gálicy Vojiszláv

püspöki helynök

A Magyarországi Szerb Ortodox Egyház örömmel veszi, hogy az elkövetkezendő fél évben az Európai Unió magyar elnöklés alatt fog működni. Bízunk benne, hogy egy ilyen, keresztény múltú és kultúrájú országból jövő elnökség sokat tehet azért, hogy a keresztény értékekhez való ragaszkodás az Unión belül erősödjön. Tudjuk azonban, hogy az egyházak tanúságtételének megújulása, a keresztény értékek melletti határozott kiállása elengedhetetlen ahhoz, hogy ezek az értékek az EU, vagy akár az egész földkerekség mai, modern emberének szívében visszanyerjék valós értelmüket.

Ehhez ugyanis magának a hitnek kell megújulnia – a krisztusi hitnek amelynek, ahogyan már oly sokszor a történelemben, most is az Alapra kell építenie a közösség épületét, amennyiben nem kártyavárat, hanem jövőt szeretne építeni Európa, az emberiség, az egész teremtés számára. Olyan jövőt, amelyben a múlt és a jelen minden jósága, szeretete és szépsége is helyet és megváltást nyer. Olyan jövőt, amelyet maga a Teremtő Isten képzelt el a világ számára amikor megteremtette azt.

+ *Michail*

a Konstantinápolyi Egyetemes
Patriarchátus Ausztriai
metropolitája, Magyarország
és Közép-Európa exarchája

Konstantinápolyi Egyetemes Patriarchátus Magyarországi Ortodox Exarchátus

Az Úr 2011. esztendejének kezdetén, Isten jószágos segítségében és gazdag irgalmában bízva szeretettel és tisztelettel köszöntöm a magyar népet, és annak az EU soros elnökségét átvevő és ellátó kormányát.

Korunk egyre növekvő gazdasági és erkölcsi válsága ellenére sok sikert kívánok Magyarországnak és Európának. Szívből kívánom, hogy valamennyi magyarországi hívő és minden jóakarató embertársunk sorsa jobbra forduljon. Ezért bizzuk életünket továbbra is az emberszerető Úrra, Aki így bátorítja az Ő bizonytalan és kétségbeesett tanítványait: „Bátorság! Én vagyok, ne féljete!” (Mt 14,27)

Legyen tehát nekünk Ő, kedves magyarországi testvéreim, „*lelkünk biztos és szilárd horgonya*” (Zsid 6,19), az egyéni, a családi, és a társadalmi békénk és jólétünk záloga, és mindenben hatalmas pártfogónk, segítőnk és Üdvözítőnk!

Főpásztori áldásommal és imáimmal az Úrban.

Kik vagyunk?

Magyarországi Egyházak Ökumenikus Tanácsa

A Magyarországi Egyházak Ökumenikus Tanácsa 1943-ban alakult meg Ravasz László református püspök és Radvánszky Albert evangélikus országos felügyelő kezdeményezésére. A II. világháború borzalmai, valamint a nemzetközi ökumenikus fejlemények egyaránt sürgették a szervezet létrejöttét, amely teológiai, spirituális és szociális szolgálatával nagy jelentőséggel bírt mind a háború alatt, mind pedig az azt követő esztendőkből.

Jelenleg tíz protestáns és ortodox tágelyháza van, ugyanakkor huszonnyolc egyháznak és egyházakhoz kötődő civil szervezetnek nyújt együttműködési fórumot, amelyek sorában köszönhetjük a Magyar Katolikus Egyházat is.

Megalakulását – ugyanúgy, mint az európai integráció kisebb és nagyobb lépéseit – a békesség és az igazságosság iránti vágy motiválta hazai és nemzetközi szinten egyaránt. Ez utóbbi keretében vállalt aktív szerepet az Európai Egyházak Konferenciájának munkájában, és azon keresztül először az enyhülésben, a Helsinki folyamathoz kapcsolódóan, az 1990-es évektől kezdődően pedig az integrációban, az EEK Egyház és Társadalom Bizottságán keresztül.

A Magyarországi Egyházak Ökumenikus Tanácsa Szociáletikai Bizottságának napirendjén folyamatosan szerepel az európai integráció követése, aktuális reflexiók készítése és a tágelyházaink közösségeinek e témakörben való tájékoztatása. Az elkövetkezendő fél évben ez a tevékenység a nevezett Bizottság legfontosabb tevékenysége lesz.

Magyarországi Református Egyház

A XVI. században, az európai reformációval egyidejűleg a reformáció helvét (svájci) irányzata, különösen Kálvin tanítása gyorsan terjedt a Kárpát-medencében. Az 1567-es Debreceni Zsinattól számoljuk a magyar református egyház létét, amikor elfogadták a Heidelbergi Kátét és a II. Helvét Hitvallást. Az első világháborút követően, a trianoni békediktátum nyomán a Magyarországi Református Egyház tagjainak jelentős része az ország határain kívülre került. Az egész világon ma több millió magyar reformátust tartunk nyilván. Ebből mintegy másfél millióan élnek Magyarországon, közel egymillióan pedig a különböző szomszédos országokban. A környező országokban és a világon szétszórtan élő magyar reformátusokkal a Magyarországi Református Egyház szoros testvéri kapcsolatokat tart fenn. A Kárpát-medencében élő magyar reformátusság a Magyar Református Egyház Alkotmányának 2009. május 22-i ünnepélyes aláírásával ismét megeremtetette annak lehetőségét, hogy bizonyosságot tegyen arról: „Krisztus a jövő, együtt követjük Őt”. A Biblia magyar nyelvre fordítása, a magyar nyelvű igehirdetés és imádságok, a genfi zsolttárok magyar nyelvre fordítása, az 1530-as években meghonosodott könyvnyomtatás és a kiteljesedő iskolahálózat által a reformáció marandó hatást gyakorolt a magyar irodalom és köznyelv mellett az egész magyar gondolkodás fejlődésére. A magyar református művelődés legfőbb bástyái évszázadokon át a híres kollégiumok voltak (Debrecen, Sárospatak, Pápa, Kecskemét, Nagyvárad, Nagyenyed, Kolozsvár, Marosvásárhely); ezekben nevelkedett számos kiváló magyar költő, tudós, politikus. A magyar református gondolkodás legfőbb sajátosságának a szigorú biblicizmus mellett máig az iskolákhoz, mint missziós eszközhöz való ragaszkodás és a patriotizmus tekinthető.

A Magyarországi Református Egyház 1196 egyházközsége 27 egyházmegyében él. Az egyházmegyék négy egyházkerületet alkotnak, ezek: a Dunamelléki, a Dunántúli, a Tiszáninneri és a Tiszántúli Egyházkerületek. A Magyarországi Református Egyház törvényhozó és legfőbb intézkedő testülete a hatévente választott, 100 tagú Zsinat. Jelenleg a Magyarországi Református Egyháznak egy kórháza, 257 diakóniai szolgálata, 122 oktatási intézménye és 11 konferenciatalepe van. Lelkészképzés négy helyen folyik (Debrecen, Budapest, Sárospatak, Pápa).

Magyarországi Evangélikus Egyház

Egyházunk közel háromszáz evangélikus gyülekezet Jézus Krisztushoz kötődő közössége. A tagok minden különbözőségük ellenére „egy testhez” tartoznak – a legkisebb szórványgyülekezetben éppúgy, mint a tízezres lélekszámot is meghaladó egyházközösségekben.

Három püspök szolgálata irányítja a gyülekezetekben folyó munkát, hogy az evangélium eljusson oda is, ahol egy településen csak egy evangélikus él, de ott is hangozzék, ahol gyülekezeti tagjaink vannak többségben. A három egyházkerület székhelye (Budán, Győrben és Pesten) lelki központként is szolgál minden evangélikus számára.

Egyházunk adminisztrációs központja – Budapesten, az Üllői út 24-ben – olyan szolgáltatóhely, amely segíti az egyházközösségek és az egyházi intézmények munkáját. Az oktatási, gazdasági, építési, jogi, ifjúsági osztályok mellett (ezek mind az evangélikusok rendelkezésére állnak) e helyütt bárki elérheti a kórházmissziós és a börtönlelkézési szolgálat vagy más missziói munkaágak segítségét, illetve az Egyetemi Gyülekezetet.

Harminchét oktatási intézményünkben (óvodákban, iskolákban) mintegy hétezer diák készül az életre közel ezer pedagógusunk segítségével. Az Evangélikus Hittudományi Egyetemen száznál több fiatal folytatja tanulmányait a lelkészi, hittanári, illetve hitoktatói szakon.

Szeretetintézményeinkben sok száz idős ember kap testvéri közösségben otthon élete utolsó szakaszára. Fogyatékos gyermekek gondozására is vállalkozunk. A nyíregyházi hajléktalanszálló, a győrkönyi alkoholbeteg-rehabilitációs központ, a Piliscsabán működő szociális foglalkoztató, a kiskőrösi és szarvasi házigondozói szolgálat mind az evangélikusok szociális érzékenységéről tanúskodnak.

Üdülőkben – pl. Balatonszárszón, Gyenesdiáson, Sopronban – testi-lelki felüdülést kínálunk a megfáradtaknak, konferencia-központjainkban – pl. Révfülöpön vagy Piliscsabán – pedig lelki-szellemi töltekezést nyújtunk az élet mély értelmét keresőknek.

Magyarországi Baptista Egyház

A kétezer éves keresztyénség törzsén, a reformáció időszakában jött létre az a bibliai alapelveket követő evangéliumi ébredési mozgalom, melynek mai utódainak valljuk magunkat. Magyarországra 1525-ben érkeztek Svájcból az első baptista hitelveket valló misszionáriusok, akik közül sokan hitük miatt vértanúvá lettek.

A népegyházi protestáns hittestvéreiktől a baptistákat az különbözteti meg, hogy a hit nélkül kiszolgáltatott csecsemőkeresztiséget elvetik, és a bibliai eredeti gyakorlathoz visszatérve, a hitüket önként felvállaló felnőtteket – Jézus példáját és parancsát követve – vízbe való teljes alámerítéssel keresztelik meg. Innen kapták az újszövetségi görög nyelvből eredő nevüket is, mivel a *baptista* kifejezés a hitvalló keresztségre, azaz *bemerítő* gyakorlatukra utal.

Világviszonylatban a baptisták létszámukat tekintve a legnépesebb protestáns irányzattá váltak az elmúlt évszázadok alatt. Legnagyobb lélekszámban a baptisták az amerikai kontinensen élnek. A nagyvilágban élő baptisták száma – családtagjaikkal együtt – megközelíti a 110 milliót. Hazánkban a reformációt követő kegyetlen üldözés és számkivetés után, 1846-ban indult meg újból, szervezettebb formában a modernkori baptista misszió. Magyarország jelenlegi határain belül – családtagokkal és szimpatizánssal együtt – mintegy 30-40 ezerre tehető a baptista egyház vonzáskörébe tartozók száma. A Kárpát-medence területén élő magyar és más nemzetiségű hitvalló baptisták és hozzátartozóik létszáma 250 ezer főre becsülhető.

Magyarországi Metodista Egyház

A XVIII. században létrejött metodista mozgalom püspöki szervezésű ága 1898 óta munkálkodik Magyarországon. A metodista egyház a reformációra épülő szabadegyház. Kialakulását az anglikán hatás mellett a lutheri, kálvini és a herrnhuti befolyás határozta meg.

Kezdetektől a nemzetközi Egyesült Metodista Egyház (United Methodist Church) részeként, és az európai metodizmus aktív tagjaként szolgál. A dél- és közép-európai püspöki kerületünkhöz tizenhárom európai ország tartozik, amelyekből nyolc az Európai Unió tagja.

Egyházunkat a múltban és a jelenben egyaránt a magyar és nemzetközi viszonyokat figyelembe vevő, ökumenikus gondolkodás jellemzi. Tagja a magyar ökumenikus közösségen (MEÖT) kívül az Egyházak Világtanácsának (EVT), a Európai Egyházak Konferenciájának és az európai protestáns egyházak között létrejött testvéri közösségnek, a GEKE-nek. Ezekben a szervezetekben a metodista küldöttek aktív szerepet vállalnak.

Az egyház szolgálata során mindig is felelősséggel viseltetett nemzete társadalmi és szociális problémái iránt, célkitűzései sok tekintetben harmonizálnak az EU-elnökségi célkitűzésekkel. Nagyon fontosnak tekintjük a szociális kérdéseket (két idősek otthonát működtetünk, kallódó fiatalokkal, alkoholbetegekkel, börtönmisszióval foglalkozunk) és a cigányság felemelkedését (cigánygyülekezeteink sok helyen segítők, közösségi szolgálatokat végeznek felebarátaik között). A Dunamenti népek kapcsolatrendszerében az egyházon keresztül régóta részt veszünk, szinte napi kapcsolatban élve az osztrák, szlovák, szerb és bolgár tag egyházakkal.

Szerb Ortodox Egyház

A Budai Szerb ortodox Egyházmegye a Szerb Patriarchátushoz tartozik. Bár megalakulása a XVII. század első felére tehető, már a XV. században léteztek Magyarországon szervezeten működő egyházközségeink. Ráckevei monostor-templomunk (1487) első nagyobb létszámú magyarországi letelepedéseink egyik páratlan értékű emléke.

Az Arsenije Csarnojevics patriarcha által vezetett Nagy áttelepüléskor (1690), a török bosszú elől menekülve, közel húsz ezer ortodox szerb család telepedett le Magyarországon. A ma is álló 40 templomunk többsége a XVIII. században épült. Egyházmegyénk püspöki székhelye Szentendre, ahol a szerb közösség 7 templomot emelt alig 20 év leforgása alatt.

A XVI. századi alapítású Grábóc monostorunk (Tolna megye) szintén a magyarországi ortodox egyházművészeti értékek re-mekműve.

A második világháború és a rendszerváltás közötti időben a Budai Szerb Ortodox Egyházmegye, amely évszázadokon keresztül a magyarországi szerbség vallási és nemzeti identitásának letéteményese, elveszítette iskolarendszerét, az alapítványok beszüntetésével azok támogató tevékenységét és szinte minden vagyonát.

A rendszerváltás óta sikerült újra bekapcsolódnia a nevelési munkába. Budapesten hamarosan megnyílik az 1838-ban alapított és a II. Világháború után beszüntetett, híres Thökölyánum Diákotthon.

Közép Európa legnagyobb ortodox egyházi múzeuma a Szerb Ortodox Egyházi Múzeum Szentendre harmadik leglátogatot-tabb múzeumi intézménye.

Egyházmegyénk jelenlegi püspöke, Pantelic Lukijan püspök igazgatása alatt 14 lelkész és 3 diakónus teljesít szolgálatot.

Kis létszámú Egyházmegyénk első sorban ismeretterjesztő, de emellett missziós tevékenységi körébe is tartozik az Odigitria nevet viselő kiadó tevékenysége, amely magyar nyelvű fordításban az ortodox teológiát és lelkiséget hivatott bemutatni jellegze-tesen ortodox művek megjelentetésével.

Konstantinápolyi Egyetemes Patriarchátus

Magyarországi Ortodox Exarchátus

A Konstantinápolyi Egyház és Magyarország közötti lelki kapcsolatok kezdetei a X. századra nyúlnak vissza. Bizánci papok és szerzetesek a középkor folyamán zavartalanul élhettek az ország területén, ahol virágzó ortodox monostorok is működtek (Veszprémvölgy, Marosvár, Visegrád, Pásztó, Dunapentele, Szávaszentdemeter).

A magyar-bizánci kapcsolatok elevevége a dinasztikus házasságokban is jól nyomon követhető. Elég utalnunk Szent László magyar király leányára, Piroskára, akiből bizánci császárné lett, s akit az ortodoxia Eiréné néven szentként tisztel.

A tatárdúlás és török hódoltság utáni időkben az ortodoxia a hazánkba érkező nemzetiségek betelepülésével kezdett újra megerősödni. A görög és más nemzetiségű ortodoxok az anyaegyházuk és új hazájuk iránti kötődésüket templomok, iskolák építésével próbálták megőrizni.

Trianon után a magyarországi görög alapítású egyházközségek lelki gondozására a Konstantinápolyi Egyetemes Patriarchátus 1924. április 15-én létrehozta a Magyarországi Szent Metropóliát, melynek mai jogutódja a Magyarországi Orthodox Exarchátus.

A Patriarchátus tehát több mint ezer éve jelen van a magyar állam és a magyarországi kereszténység történelmében. Exarchátusként azonban csak az 1990. utáni demokratikus változások és a vallásszabadság helyreállítása után működik.

Templomai Beloianisz községben, Szentesen, Karcagon és Kecskeméten található. Budapesten irodája és kápolnája van. Híveinek száma néhány ezerre tehető. Vezetője: Michail Staikos ausztriai metropolita úr, magyarországi és közép-európai exarcha.

Mit várunk a magyar EU-elnökségtől?

Magyarország 2011-es európai uniós soros elnökségének időszaka nemcsak a kormányzati szervek, hanem a magyar keresztyén egyházak számára is lehetőségekben gazdag félévet kínál. A MEÖT tagegyházai ezért nemzetközi egyházi szervezetekkel, e téren tapasztalatot szerzett testvéregyházakkal, civil kezdeményezésekkel és kormányzati tisztségviselőkkel egyeztetve aktívan részt kívánnak venni a magyar EU-elnökség eseményeiben.

A kormányzati célkitűzések szerint a magyar elnökség az emberi tényező köré kívánja felépíteni politikai napirendjét. Az egyházak reális emberlátásukkal, józan világszemléletükkel és a különböző politikai-gazdasági intézmények iránti kritikus szolidaritásvállalásukkal partnerek lehetnek egy humánusabb Európa megteremtésében.* A párbeszéd és konstruktív együttműködés során egyházaink missziói-prófétai megbízatásukhoz hűen törekedni fognak a keresztyén értékek példaadó megjelenítésére, és az igehirdetés, valamint a diakónia eszközei mellett közéleti jelenlétük révén is el kívánnak jutni a társadalom szélesebb közösségeihez.

Európa mindenekelőtt értékközösség, nem tekinthető csupán érdekszövetségnek. Az alapító atyák keresztyén hitük alapján a kontinens megosztottságának meghaladását tűzték ki célul a megbékélés és társadalmi méltányosság jegyében. Az alapvető cél ma is érvényes.

Ahhoz, hogy ebben előreléphessünk, elengedhetetlenek tartjuk a következő alapelvek figyelembe vételét a közösségi politikában:

FELELŐS RÉSZVÉTEL

Az Európai Uniónak nem az elvekről, hanem az emberekről kell szólnia. A krízis okozta gazdasági és politikai bizonytalanság, a társadalmi feszültségek és a szélsőségek megerősödése a kontinensen nyilvánvalóvá teszik, hogy Európa jövője lakóinak a kontinens életében való felelős részvételétől függ. Olyan Európát szeretnénk, amely közel van az emberekhez és lehetővé teszi számukra, hogy kulturális és szellemi önállóságuk megtartása mellett felismerjék az európai összetartozás élményét, és valamennyien élhessenek az EU által kínált lehetőségekkel. Azt várjuk, hogy a magyar elnökség időszakában – a társadalmi és civil partnerek bevonása segítségével – sikerül a Lisszaboni Szerződésben megfogalmazott elvek alapján további határozott lépéseket tenni a *hatékonyabb és emberközelibb európai intézményrendszer* felé.

SZOLIDARITÁS

A szolidaritás nem maradhat írott malaszt, hanem érvényesülnie kell gazdasági és politikai döntésekben egyaránt. Az EU ezen alapértékének az eltérő adottságú tagállamok és a különböző helyzetű társadalmi csoportok között is ki kell fejeződnie. Azt várjuk, hogy az EU alapszerződéseinek szellemében az egymás iránti szolidaritás és a társadalom fenyegetett csoportjai iránt érzett felelősség határozza meg a következő időszak gazdasági és politikai döntéseit, különös tekintettel az EU 2020 stratégia keretében megszülető reformelképzelések és az EU 2014 utáni költségvetésének tervezésekor.

„Az egyházak előmozdítják az európai kontinens egyesülését. Közös értékek nélkül nem alakítható ki tartós egység. Meggyőződésünk, hogy a keresztyénség/kereszténység lelki öröksége inspiráló erőt jelent Európa meggazdagítására. Krisztust követő hitünk parancsára minden képességünkkel azon munkálkodunk, hogy létrejöj-
jön az emberséges és szociálisan érzékeny Európa, ahol érvényesülnek az emberi jogok és azok az alapértékek, amit a béke, az igazságosság, a szabadság, a türelem, az esélyegyenlőség, valamint a szolidaritás jelentenek. Fontosnak tartjuk az élet tisztetét, a házasság és a család értékét, a minden mást megelőző elkötelezettséget a szegények mellett, a megbocsátás készségét és mindenben az irgalmasságot.”

Ökumenikus Charta, 7.

SZOCIÁLIS ELKÖTELEZETTSÉG

Európa nem adhatja fel szociális elkötelezettségét. A társadalmi méltányosságnak a gazdasági krízis idején is érvényesülnie kell még akkor is, ha a világgazdaság más szereplői ebben nem elkötelezettek, és rövidtávú érdekek mást látszanak diktálni. Azt várjuk, hogy a tagállamok és az EU intézményei egyaránt ismerjék fel: a szociális biztonság és a társadalmi csoportok közötti szociális különbségek okozta feszültségek nem kezelhetők kizárólag a tagállamok szintjén, és a versenyképesség nem helyezhető a polgárok, a közösségek és a hátrányos helyzetű vagy leszakadással fenyegetett csoportok érdekei elé.

„Egyházakként és nemzetközi közösségekként szembe kell szállnunk azzal a veszéllyel, hogy Európa egy egységes nyugati és egy megosztott keleti részre szakadjon szét. Az Észak-Dél különbséget is komolyan kell vennünk. Ezzel együtt vigyáznunk kell arra, nehogy az egyoldalú Európa-központúság hibájába essünk. Éppen ezért erősítenünk kell Európa felelősségét az egész emberiségért, különösen is a világ minden részén élő szegényekért.”

Ökumenikus Charta, 7.

AZ EGYMÁSRA UTALTSÁG ÉS A KÖLCSÖNÖS MEGÉRTÉS KELET-KÖZÉP-EURÓPÁBAN

A partnerség és szolidaritás jegyében a magyar elnökségnek az ország határain túlmutató lehetősége és felelőssége, hogy a kelet-közép európai térség sajátos integrációs tapasztalatai és gondolatai kifejezésre jussanak, ezzel is elősegítve a kontinens nyugati és keleti fele között még mindig fennálló különbségekről való párbeszédet. Azt várjuk, hogy a két közép-európai tagállam, Magyarország és Lengyelország egymást követő elnöksége segítse az egymás mellett élő, egymásra utalt európai kulturális közösségek egymásra találását, kölcsönösen jobb megértését.

„Tisztában vagyunk azzal, hogy a jólét megteremtésének fenntarthatatlan eszközei és a korlátlan növekedéshez való ragaszkodás elszegényítik közösségeinket és ártanak a teremtés egészének. Megtanultuk, hogy az igazságtalanság és a klímaváltozás kihívásai összefüggnek. Hangsúlyozzuk, hogy a szociális és az »éghajlati igazságosság« (climate justice) összetartoznak.”

Szegénység és jólét Európában
konferencia zárónyilatkozata
Budapest, 2010. november

FELELŐSSÉGÜNK AZ ELJÖVENDŐ GENERÁCIÓKÉRT

Európa a közösségek közössége nemcsak térben, hanem időben is. Ezért az eljövendő generációra tekintettel a közösségi politikában a szolidaritás, méltányosság és igazságosság elvének a teremtett világ egészére nézve, az ökológia, a teremtésvédelem területén is érvényesülnie kell. Azt várjuk, hogy az EU a gazdasággal és a versenyképességgel való összefüggései mellett az ökológiai szempontok szociális és közösségi vetületeit is vegye figyelembe, valamint a jövőben határozottabban érvényesítse és a világgazdaság szereplőin erélyesebben kérje számon a *jövő iránti felelősség* követelményét.

Az egyházaink mindebben évszázados tapasztalatukkal és egész Európára kiterjedő, a helyi közösségeket magába foglaló, élő kapcsolatrendszerükkel elkötelezett és kritikus segítői kívánnak lenni a nemzeti és európai politikai intézményeknek. A Lisszaboni Szerződés 17. cikkelye értelmében a vallási közösségek és politikai intézmények közötti nyitott, rendszeres és átlátható partneri együttműködés lehetővé teheti azt, hogy hozzájáruljunk az európai integráció folyamatához. Bízunk abban, hogy a magyar elnökség példaértékű lehet majd e partneri együttműködés megvalósításában.

Kiemelt hangsúlyaink a magyar EU-elnökség idején

Kulturális sokszínűség Kelet-Közép-Európában

Kelet-Közép-Európa körberajzolható a térképen, sajátos fejlődése bemutatható az európai történelmi folyamatokban, elemezhető társadalmi berendezkedéseinek jellegzetességei, kulturális sokszínűsége, de a térség csak Európa lelki és fizikai működési elvének sajátos gyermekeként fogható fel. Kelet-Közép-Európa tükörtengely, vagy ha tetszik, ütközővonal. Identitása Európa folyamatosan változó politikai és hatalmi erőterében született meg, kelet és nyugat között hintázva.

Európának mindig nagy ügyekre volt szüksége. Szellemi, politikai konfliktusokban születtek meg az emberiség nagy értékei, itt nem törték meg soha sokáig a pangást, a szenilitást, a céltalanságot. Ezzel kell szembenéznie az Európai Uniónak is. Mit jelent ma Európa az emberiség

és önmaga számára kulturális, tudományos, társadalmi és erkölcsi értelemben? Milyen lesz a holnapunk, a holnaputánunk, mit követel meg tőlünk az európaiság, és mivé válhatunk európaiként? Van-e „Európai Ügy”, vagy az élet tényleg már máshol van?

Mi hisszük, hogy Kelet-Közép-Európában van európai ügy, amely éppen az által válik azzá, hogy a létünkre kérdez rá. Keresztényként úgy gondoljuk, ez a térség népeinek, nemzetségeinek megbékélése lehet elsősorban. Az itt élő nemzetek évszázadok óta keveredetten léteznek, rokon értékek és vallások között. Kultúráik mélyen áthatják egymást, és mégis, ami a hétköznapi életben termékeny erő, kulturális sokszínűség, az a politikában romboló indulat. Annak ellenére, hogy ugyanazok a történelmi

tapasztalataink, ugyanúgy voltunk áldozatai és elkövetői a történelmi igazságtalanságoknak, mégis kevés kivételtől eltekintve a közös életút nem a megbékélés, hanem a félelem és a bizalmatlanság légkörét erősíti.

E fenti tapasztalattal szemben keresztyénként egyetlen tanítás lehetséges a számunkra: a félelem ellenségekké tesz minket, de ha Krisztus kegyelme legyőzi bennünk a félelmet, testvérek leszünk! A megosztottság legyőzése, a megbé-

kélés európai ügy. Kelet-Közép-Európa népei számára így válhat az Európai Unió a gazdasági, társadalmi keretrendszeren túl szabadulássá is egyben. Az öröklött történelmi félelmek hosszan tartó munkával elért legyőzése teheti egyedül érett demokráciákká országainkat, ahogy az önmagunkról alkotott nemzeti kép kapcsán is csak a Krisztusban megélt, akár soknemzetiségű testvériség ajándékozhat meg soha nem tapasztalt, izgalmas horizontokkal.

Családok Európában

A házasság és család tekintetében Európa szerte megfigyelhető a vágyak és a valóság közötti szakadék. A békés, kiegyensúlyozott családi élet legtöbbször törekvésének célja, ugyanakkor számos akadály a házasság intézményének megrendüléséhez, a családok széteséséhez vezetett. Mind a személyes, mind az intézményes feltételek javítása, valamint az EU-szintű családbarát politika is elengedhetetlen a társadalmi kohézió megerősítéséhez.

Természetesnek tartjuk, hogy a kívánatosnak tartott családmodell koronként változik, és minden korábbi változásnak voltak erényei és hibái, akárcsak napjaink családmodelljeinek. Tudatában vagyunk azonban annak is, hogy jelenlegi kultúránkban az egyén szabadságát abszolutizáló, individualista és fogyasztói

szemlélet nem kedvez sem a tartós emberi kapcsolatoknak, sem a gyermekek vállalásának. Ennek aggasztó jeleit látjuk a házasságkötések számának drámai csökkenésében, a válások számának emelkedésében, az úgynevezett teljes családok számának fogyásában, a demográfiai helyzet válságos romlásában, a művi abortuszok felelőtlen gyakorlásában, valamint az önzésen alapuló magányos életforma terjedésében. A házasságot nemcsak magánügynek, hanem az egyik legszentebb és legszemélyesebb közösségi ügynek is tekintjük.

Egyházaink a maguk eszközeivel készek minden segítséget megadni annak érdekében, hogy a keresztyének és minden európai polgár számára a házasság és a család örömei és a boldog élet forrása lehessen, melynek köte-

lékében a kölcsönös szolgálat és áldozatvállalás által növekedhetünk emberségben is, és így a családok az értékek áthagyományozásának és a társadalmi gyarapodásnak alapjaivá válhassanak. Ennek érdekében elsősorban szakmai és családpolitikai programok kidolgozását, konzultációs rendszerek kiépítését támogatjuk, ökumenikus együttműködésben.

Szolgálatunk a cigányság körében

40

Magyarországon a cigány közösségek évszázadok óta részei a társadalomnak. Az egyházak életében a cigányok közötti szolgálat mindig is elsősorban az Ige hirdetését jelentette. Az elmúlt évszázadban ez a tevékenység mindinkább kiegészült a társadalmi integrációt segítő egyéb segítségnyújtással is, mint az oktatás vagy a szociális segítségnyújtás.

Egyházaink a cigányokra ugyanúgy tekintenek, mint minden emberre, akinek szüksége van Krisztus örömhírének hallására és ebben Isten szeretetének megtapasztalására ahhoz, hogy élete fordulatot vehessen, értelmet találjon és Istennel való kapcsolatában önmagát meghatározni tudó öntudatra ébredjen. Isten szeretetéről azonban nem pusztán szavakban, hanem szeretetszolgálatunk megannyi eszkö-

zével is törekszünk bizonyosságot tenni, annak érdekében, hogy segítsünk a rászorulóknak az életüket, mindennapjaikat sokszor megnyomortó nélkülözésből és bizonytalanságból kitörni.

A cigányok között végzett egyházi szolgálat sajátossága annak közösség-központúságában rejlik. Az évtizedek óta uralkodó individualista, jogvédő típusú megközelítéssel szemben, a különböző közösségek egymás iránti figyelmében és szolidaritásában látjuk a kibontakozás lehetőségét. Ezért is tartjuk fontosnak, hogy – elsősorban a saját közösségeinkben – a cigányok közötti szolgálat területén folyó munka megismerésével és rendszerezésével lehetővé tegyük és támogassuk a cigány és magyar közösségek számára egymás megismerését. Elköteleztünk vagyunk abban is, hogy a szol-

gálatot a cigány közösség érdeklődő tagjainak bevonásával, velük együttműködve végezzük. Kiemelten fontosnak tartjuk az oktatást és ezen keresztül a cigány közösség integrációjának, felemelkedésének segítését. Meggyőződésünk, hogy segíteni kell a cigányság sokszínű kulturális életének erősödését és szélesebb körű megismertetését.

A magyarországi egyházak sok évszázados tapasztalatukkal hatékonyan tudnak hozzájárulni a cigányság gondjainak európai szintű kezeléséhez. Reméljük, hogy a magyar elnökség idején sikerül tudatosítani az európai uniós döntéshozók körében, hogy csak előítéletektől és rossz beidegződésektől mentesen lehet megoldani ezt a kérdést, és csak így lehet eredményes lépéseket tenni a társadalmi integrációt jobban segítő oktatási és szociális rendszer európai szintű szabályozása felé.

Európa, mint hivatkozási keret

Rüdiger Noll, az Európai Egyházak Konferenciája (CEC) Egyház és Társadalom Bizottságának igazgatója, a CEC főtitkárhelyettesének előadása a soros magyar EU-elnökség alkalmából a Magyarországi Egyházak Ökumenikus Tanácsa Évi Közgyűlésén 2010. december 6-án

Sok emberről mondható el, hogy döntéseikben és tetteikben Európa nem jelent hivatkozási keretet. Az európai kérdésekről szóló előadások nem keltenek nagy érdeklődést. Jól láthatjuk ezt például az Európai Keresztény Akadémiák Európa-szemináriumainak alacsony látogatottságában is Európa-szerte. Nyilvánvaló ez látva az európai parlamenti választásokon az egyre csökkenő részvételt, miközben az Európai Parlament törvényalkotási szerepe egyre jelentősebbé vált az utóbbi időben. Emlékszem arra a magyar közvélemény-kutatásra is Magyarország 2004-es csatlakozása előtt, amelyben a válaszadók elsőpró többsége pozitívan nyilatkozott az EU-ról. A népszavazáson viszont már csak körülbelül negyvennégy százalékos volt a részvétel.

Sokak szerint a brüsszeli és strasbourgi intézmények egyszerűen túl messze vannak, és úgy tűnik, hogy nincs is sok közülük a mindennapi élethez. Lehet, hogy ez az érzés a tudatlanságból ered. Abból, hogy sokan nem tudják, milyen fontossá váltak az európai intézmények az emberek mindennapi életben is. Lehet, hogy az az alapja ennek, hogy az emberek úgy érzik, nincs semmi hatalmuk. A döntések olyan messze születnek,

hogy az átlagemberek, és általában a keresztények, valamint az egyházak sehogy sem tudják befolyásolni azokat. S miután semmi esély nincs a befolyásolásra, nem is érdemes próbálkozni vele, gondolhatják. Sokak szemében pedig Brüsszel olyan szuperhatalom lett – amint azt néhány közép- és kelet-európai országban hallottam –, mint korábban Moszkva volt. Vagyis eddig Moszkvából jöttek az utasítások, most pedig Brüsszleből. Azoknak az érzéseknek a leírására, amit az európai államok éreznek az európai intézmények iránt, a „bizalmatlanság” nagyon gyenge kifejezés – holott ugyanezek az államok hozták létre ezeket az intézményeket, és adták át nekik hatásköreik egy részét.

Ez a megközelítés nem feltétlenül igazságos az európai integráció folyamatával és olyan európai szervezetek fontosságával kapcsolatban, mint az EBESZ, az Európa Tanács és a legfontosabb, az Európai Unió. Kedves öreg barátom, a krétai Papaderos professzor mindig emlékeztet arra, hogy a görög mitológia szerint Európa egy gyönyörű asszony, akit tisztelni kell.

Az Európai Unió elődje a második világháború után egyfajta megbékélési programként jött létre, és az európai gazdaságo-

kat olyan mértékben függővé kívánta tenni egymástól, hogy az országok soha többé ne engedhessék meg maguknak, hogy háborúznak egymással. A projekt sikeresnek bizonyult, hiszen nemcsak békét hozott, hanem gyarapodást és szabadságot is eredményezett. Be kell vallanunk persze, hogy ez a folyamat akkor is azt jelentette, hogy a tagállamok bizonyos hatásköröket átadtak a brüsszeli és strasbourgi intézményeknek. A korábbi német államelnök és alkotmánybíró, Roman Herzog pár éve úgy vélte, hogy az EU-tagállamok nemzeti törvényho-

zásának nyolcvan százalékát az európai intézményekben már előzetesen eldöntik, vagy legalábbis ott készítik elő.

Napjaink problémáinak nagy részét már nem lehet egyetlen országon belül megoldani. A környezeti károk nem állnak meg az országhatároknál. A közelmúltban kitört gazdasági és pénzügyi válság is egyértelművé tette, mennyire fontos a nemzetközi együttműködés. A globalizáció korában is szükség van az identitásra, de szükség van globális együttműködésre is az emberek jóléte és a teremtett világ megóvása érdekében.

EURÓPA, MINT AZ EGYHÁZAK HIVATKOZÁSI KERETE

Megkérdeshetnék ezek után, hogy minek az egyházaknak mindebbe bekapcsolódnunk. Nos, ha igaz az, hogy az európai emberek jövőjét az Európai Unióban és azon túl is az európai intézmények határozzák meg, akkor nekünk, egyházaknak ott kell lennünk, jelen kell lennünk, fel kell emelnünk hangunkat az emberek és az Isten teremtésének védelmezőiként. Az 1934-es Barmeni teológiai nyilatkozattal szólva ki kell mondanunk: „Amiként Jézus Krisztus Isten ígérete valamennyi bűnünk megbocsátására, ugyanilyen

komolyan tart ígényt Isten a teljes életünkre is ... Elvetjük azt a hamis tanítást, amely szerint lenne olyan területe az életünknek, amelyben nem Jézus Krisztus tulajdona lennénk, hanem más urakhoz tartoznánk, olyan területek, amelyekben nincs szükség a megigazulásra és megszentelődésre.” Keresztyéneként hirdetnünk kell az evangéliumot mindenütt, ahol Európa politikai és jogi kereteiről döntenek.

Az európai egyházak a 2001-ben elfogadott Ökumenikus Chartában kimondták: „Meggyőződésünk, hogy a keresztyén-

ség lelki öröksége inspiráló erőt jelent Európa meggazdagítására. Krisztust követő hitünk parancsára minden képességünkkel azon munkálkodunk, hogy létrejöjjön az emberséges és szociálisan érzékeny Európa, ahol érvényesülnek az emberi jogok és azok az alapértékek, amit a béke, az igazságosság, a szabadság, a türelem, az esélyegyenlőség, valamint a szolidaritás jelentenek. Fontosnak tartjuk az élet tisztetelét, a házasság és a család értékét, a minden mást megelőző elkötelezettséget a szegények mellett, a megbocsátás készségét és mindenben az irgalmasságot.” Egyházakként az igazságos, részvételen alapuló és fenntartható Európa szószólóivá kell lennünk a világban.

Ezen az alapon, mint keresztyéneknek és egyházaknak, mondanunk kell valamit Európának. Ki kell állnunk azok mellett az eredmények mellett, amelyeket az európai integrációs folyamat eddig elért. Ugyanakkor sok kritikus megjegyzésünk is van. Csak néhány példát hadd mondjak, amelyek nyilván előkerülnek a magyar EU-elnökség során is.

Az egyházak mindig kiálltak amellett, hogy a gazdasági növekedésnek egyensúlyban kell lennie a szociális kohézióval és a szociális igazságosság védelmével. A közelmúlt gazdasági és pénzügyi válsága megmutatta, hogy az üzleti életben nem elegendő némi kozmetikai igazítás. A gazdasági és pénzügyi

válság kihívást jelent az alapértékeink és az életstílusunk számára. Most, hogy az Európai Unió elkezdte a 2020-ig tartó stratégiájának megvalósítását, legfőbb ideje, hogy a szociális igazságosság és a társadalmi kohézió központi helyet kapjon ebben a stratégiában. 2006-ban egy egyházvezetői találkón, amelyet az Európai Egyházak Konferenciája Egyház és Társadalom Bizottsága szervezett, Bölscei Gusztáv püspök úr ezt mondta: „Világosan bebizonyosodott az utóbbi időben, hogy a polgárok nagyobb szociális elkötelezettséget várnak az Európai Uniótól. A szociális feladatok megvalósítása ugyanakkor a tagállamok feladata, és a szubsidiaritás elve okán a régióké és a településeké is. . . . Az oktatás és a szociális gondoskodás területén betöltött szerepük révén az egyházak javíthatják Európa szerepét szociális ügyekben és hozzájárulhatnak ahhoz, hogy az emberek úgy tekintsenek az Unióra, mint egy olyan közösségre, amely a szociális gondoskodást egy fontos területnek tartja.” Ez akár a magyar soros EU-elnökség számára készült állásfoglalásnak is tekinthető.

A már említett elégedetlenség az európai ügyek kapcsán nagyrészt abban gyökerezik, hogy a döntéshozatal túl távol került az emberektől, és nem is eléggé átlátható. Ezért nagyon örülök, hogy a magyar kormány fontos prioritássá tette, hogy „közelebb hozza Európát a polgáraihoz”. Olyan intézményekre

van szükségünk, amelyek figyelnek az emberek szavára, amelyek törődnek az emberek aggodalmaival. Átlátható intézményekre van szükségünk, és arra, hogy az embereket bevonják a döntéshozatalba.

Európa nagyobb, mint az Európai Unió. Az Európai Egyházak Konferenciájában mindig büszkéek voltunk arra, hogy nemcsak az Európai Unió tagállamainak egyházi hangját hoztuk az intézmények elé, hanem egész Európa egyházainak véleményét. Ezért nagyon hálás vagyok a magyarországi egyházaknak, hogy a magyar EU-elnökséget regionális perspektívából közelítik meg. A visegrádi együttműködés, a Kárpát-medence vagy a dunai régió is szolgálhat hivatkozási keretként. Ezzel egy sokkal szélesebb perspektíva nyílik meg, a szomszédok között máig élő félelmek kezelésének igényével, egyszersmind a megbékélés és a kultúrák közötti párbeszéd igényével a korábban szemben álló felek között. A magyar elnökség alatt indul az Európai Unió Duna Régiós Stratégiája. Eddig ezt gazdasági és környezeti megközelítés jellemezte, mindazonáltal konkrét programokban kapcsolódási pontokat tartalmaz a kultúrák közötti párbeszéd és a megbékélés területén is.

Említhetnék sok más olyan ügyet is, amelyek napirenden lesznek a magyar EU-elnökség során. Ilyen az önkéntesség szerepe a társadalomban, a családi élet, a romastratégia,

a klímaváltozás globális leküzdése. Mindezekben az ügyekben az egyházaknak fontos mondanivalójuk van.

Az egyházak számára sok lehetőség nyílt arra, hogy változásokat indítsanak el. Az Európai Unió alapszerződésében (az Európai Unió Működéséről szóló Szerződés), a Lisszaboni Szerződésben van egy jogilag kötelező érvényű cikkely, amely elismeri az egyházak és a vallási közösségek identitását és különleges hozzájárulását. Ebben a paragrafusban (17.3) az Európai Unió elkötelezi magát az egyházakkal és a vallási közösségekkel folytatott „nyitott, átlátható és rendszeres párbeszéd” mellett.

A magyar kormánnyal folytatott megbeszélések arra engednek következtetni, hogy a magyar EU-elnökség nagyon is érdekelt az egyházakkal való párbeszédben, és várakozással tekint az egyházi hozzájárulásokra.

De maradjunk realisták. Az EU-elnökségnek is megvannak a határai, hiszen az új EU-szerződés szerint az Európai Tanácsnak most már állandó elnöke van. A soros elnök országnak jogi aktusok százaival kell foglalkoznia, akár akarja, akár nem. Ráadásul nagyon kicsi a mozgástér a saját prioritások fölállítására. Örülünk kell, hogy a magyar kormány az emberközeli elnökség iránt kötelezte el magát, és a közösségi ügyek „tiszteletes brókere” kíván lenni. A négy legfontosabb célkitűzés között említi, hogy „Európát közelebb hozza az emberekhez”.

Úgy tűnik, a magyar egyházak különleges lehetőséget kaptak, amelyből viszont különleges feladat is következik. Nevezetesen az, hogy jelentős hozzájárulásukat ne csak a maguk nevében tegyék meg, hanem az összes európai egyház nevében, sőt a világ egyházainak nevében. Ezért is bízom nagyon a magyarországi egyházak és az Európai Egyházak Konferenciája gyümölcsöző együttműködésében. Az eddigi előkészületek nagyon bizakodóvá tesznek. Az Európai Egyházak Konferenciája támogatni kívánja a magyarországi egyházakat ezekben az erőfeszítéseikben, amennyire csak lehetséges.

Mindazonáltal egy dolognak világosnak kell lennie mindannyiunk előtt. Csak akkor leszünk képesek bármilyen változást elérni egyházakként, ha a lehetőségekhez képest közös hangon szólítjuk meg az európai intézményeket, beleértve a magyar elnökséget is. Az Ökumenikus Chartában az európai egyházak a következő mellett kötelezték el magukat: „Szociális felelősségünk tartalmát és céljait egyeztetjük egymással, és az egyházak álláspontját és jövőképét az európai közéleti intézmények előtt, amennyire csak lehetséges, közösen képviseljük.” Ezért örülök annak, hogy az egyes egyházak előkészületei mellett a Magyarországi Egyházak Ökumenikus Tanácsa az egyházak számára fókusként fog szolgálni az EU-elnökséggel kapcsolatos erőfeszítések terén.

AZ EGYHÁZAK TAPASZTALATA A KORÁBBI EU-ELNÖKSÉGEKKEL

Az egyházak és az EU-elnökséget ellátó tagállamok együttműködésének hosszú története van. Az Európai Egyházak Konferenciája és az Európai Közösség Püspöki Konferenciáinak Bizottsága, az adott ország egyházaival közösen, a közelmúltban majdnem minden alkalommal látogatást tett a soros elnökséget ellátó kormánynál. Hosszú jegyzőkönyvek születtek a miniszterelnökökkel, külügyminiszterekkel és kormánytagokkal megvalósult találkozókra. Hosszú a sora azon konferenciáknak is, amelyeket kormányok az egyházak részvételével rendeztek. Számos egyház dolgozta ki a programját és kapcsolatait a maga prioritásai szerint.

Fontosnak tűnik számomra, hogy az egyházak a kezdetektől fogva világos célokat tűzzenek ki. Miért foglalkozunk egyáltalán az elnökséggel? Különböző célok alakultak ki az elmúlt években:

- » ARRÁ HASZNÁLNI AZ ELNÖKSÉGET, HOGY RÁVILÁGÍTSON OLYAN TERÜLETEKRE, AMELYEK FONTOSAK AZ EGYHÁZAK SZÁMÁRA.
- » KÖZELEBB HOZNI AZ EURÓPAI TÉMÁKAT AZ EMBEREKHEZ A GYÜLEKEZETEKBE, ÉS ÍGY RÁMUTATNI ARRÁ, HOGY EURÓPA HASZNOS LEHET A SZÁMUKRA.

- » LÁTHATÓVÁ TENNI AZ EGYHÁZAKAT A TÁRSADALOM ELŐTT ABBAN A MUNKÁJUKBAN, AMELLYEL AZ EMBEREK JAVÁT SZOLGÁLJÁK ÉS KÉPVISELIK.
- » ELMÉLVÍTENI AZ EGYHÁZAK ÉS A KORMÁNY KÖZÖTTI PÁRBESZÉDET.
- » AZ ADOTT KORMÁNYT TÁMOGATNI ABBAN AZ ERŐFESZÍTÉSÉBEN, HOGY ELŐSEGÍTSE AZ IGAZSÁGOSÁGOT, A FENNTARTHATÓSÁGOT ÉS AZ EMBEREK RÉSZVÉTELÉT.
- » ELŐMOZDÍTANI AZ EURÓPAI INTEGRÁCIÓS FOLYAMATOT.

Ezek nem kizárólagos célok. Ugyanakkor az egyházaknak tisztán kell látniuk céljaik sorrendjét az eszközökkel együtt. Nagyjából talán csoportosíthatjuk ezeket a célokat. Az egyik csoportba tartoznak a kormánnyal szembeni változásokra irányuló célok. A másik csoportban vannak azok, amelyek az egyházakat láthatóvá és erőssé kívánják tenni általában a közéletben, és konkrétan az európai programokkal összefüggésben. Egyik sem kizárólagos, és az utóbbi célok sem vezethetnek bennünket oda, hogy csak a saját ambícióinkat védelmezzük. Az uniós elnökséghez kapcsolódva el kell köteleznünk magunkat a közös keresztény értékek szerint való védelmezése mellett. Másokért élő egyházzá kell válnunk.

Magyarország nem az első, amely betölti az EU-elnökséget azon országok közül, amelyek a vasfüggönytől keletre helyezkedtek el. Szlovénia korábban már viselte ezt a tisztséget, és Csehország pedig két éve volt az EU soros elnöke. A cseh

egyházak, amelyeknek a kormányukhoz fűződő kapcsolatuk igazán nem mondható könnyűnek, az Ökumenikus Tanács vezetésével jól használták e lehetőséget annak érdekében, hogy szempontjaikat világossá és láthatóvá tegyék. Kiadtak egy kis könyvet az egyházak és a számukra fontos kérdések bemutatására. A cseh egyházi vezetők ellátogattak Brüsszelbe, ahol fogadta őket a cseh EU-biztos és a cseh európai parlamenti képviselők.

Hadd ragadjam meg az alkalmat arra, hogy meghívjam a magyarországi egyházak küldöttségét Brüsszelbe, hogy láthatóvá és hallhatóvá tehessek fontos ügyeiket, és hogy betekinthessenek az európai intézmények működésébe.

A cseh elnökség során szerzett tapasztalataim alapján hadd tegyek hozzá még egye lehetséges célt a magyarországi egyházak ímént felsorolt célkitűzéseihez. A cseh elnökség idején úgy tűnt, az idő még nem érett meg arra, hogy Európa odafigyeljen egy új tagállam sajátos hangjára. Talán mára már eljött az idő. Ezért hadd legyen az a kérésem, hogy ez a cél álljon még ott az EU-elnökség egyházi célkitűzései között:

- » A KÖZÉP- ÉS KELET-EURÓPAI EGYHÁZAK JELLEGZETES HANGJUKKAL KAPCSOLÓD-
JANAK BE AZ EURÓPAI VITÁBA. MELYEK A KÖZÉP- ÉS KELET-EURÓPAI EGYHÁZAK
LEGFONTOSABB ÜGYEI, AGGDALMAI, CÉLKITŰZÉSEI? MELYEK A REMÉNYEIK
ÉS ELVÁRÁSAIK EURÓPA IRÁNT? MIK A FÉLELMEIK ÉS MIK AZ AGGDALMAIK?

Ez talán egy olyan cél, amelyet különösen a lengyel egyházakkal lehetne közösen képviselni, amelyek országa Magyarország után veszi át az EU-elnökséget. Visegrád, a Duna és a Kárpát-medence egyaránt a regionális együttműködés kereteiként szolgálhatnak.

Számos állam töltötte be a soros elnökséget a cseh elnökség előtt és után is. Példaként hadd említsem a svéd elnökséget. A svéd egyházak – szintén az Ökumenikus Tanács által szervezett munkacsoportban – két irányban dolgoztak. Négy fontos területet céloztak meg. Kiadtak egy könyvet ezekről a területekről, amelyet formálisan is átadtunk egy találkozó keretében az akkori svéd Európa-miniszternek, Cecilia Malmströmnek, aki jelenleg az Európai Bizottság bel- és igazságügyekért felelős tagja. A svéd egyházak prioritásait széleskörű médiakampány kísérte, amely biztosította, hogy az emberek megismerjék ezeket. Fontos országos napilapok pedig írásokat közöltek az egyes hónapok prioritásáról. A svéd egyházak emellett kiadtak egy nagyobb könyvet az egyházakról szóló ismeretterjesztő és oktató anyaggal a gyülekezetek számára, amelyet széles körben használtak, és amely tudatosította az egyházak részvételét az európai ügyekben, és ezzel fontos

támogatókat is szereztek maguknak. Szorosan együttműködtünk Brüsszelben és Uppsalában, hogy ugyanazokat a területeket hangsúlyozzuk országos és európai szinten. Kollegáim közül többen előadóként vagy támogatóként vettek részt svéd egyházi eseményeken.

Az Európai Egyházak Konferenciája Lyoni Nagygyűlésén 2009-ben a svéd egyházak formálisan adták át az EU-elnökséget a cseh egyházaknak, kiadványok, jókívánások, jótanácsok, becherovka és édességek kíséretében. Az együttműködés és a kölcsönös támogatás mindenkinek fontos.

Hasonlóan a svédekhez, más országok egyházai is aktívak voltak és felhasználták országuk soros uniós elnökségét annak érdekében, hogy elmélyítsék kapcsolataikat a kormányukkal, és hogy tudatosan elkötelezzék magukat számos kezdeményezés mellett. Az illetékes kormányok rendszerint nagyon fogadókészek voltak. A jelenlegi belga EU-elnökség szinte példátlan nyitottsággal fogadta a társadalmi szervezetek aktivitását. „A szegénység és a szociális kirekesztődés elleni küzdelem európai éve” zárókonferenciáján például a szegénység és a társadalmi kirekesztődés által sújtott csoportok képviselői is megjelentek és felszóltak.

AZ EU-ELNÖKSÉG ÉS AMI AZON TÚL VAN

Befejezőként elmondható: a tapasztalat azt mutatja, hogy az egyházak hatással tudnak lenni az uniós elnökségre. Ez pedig egy nagyon fontos hozzájárulás.

Persze lehet, hogy valaki azt mondja, hogy túl sok energiát fektetünk egy rövid és véges időszakba. Én azonban abban bízom, hogy az EU-elnökségbe való befektetés hosszútávon megtérül. Már az előkészületünk és részvételünk során figyelembe kell venni, hogy hogyan fogjuk folytatni hosszútávon. Milyen középtávú és hosszútávú hatásokat kívánunk elérni azzal, hogy olyan sokat befektetünk a 2011-es esztendő első felébe?

Ennyiben a más országokkal való együttműködés számomra nagyon fontos. Lengyelország tölti be a következő soros elnökséget, és a lengyel egyházak már most megkezdték az

előkészületeket. Készek az együttműködésre az Ökumenikus Tanácsukon keresztül a magyarországi egyházakkal. Közép- vagy hosszútávú hatásként a regionális megközelítés az EU-elnökségben hasznos lehet. Mi lenne, ha a visegrádi kereteket használnánk arra, hogy egy közép- és kelet-európai egyházi cselekvési tervet hozzunk létre?

Amint korábban említettem, nagyon fontos időszak előtt állunk, amelynek során Európa a közép- és kelet-európai egyházak hangjára és tapasztalataira is figyel. Fontos időszak, amelyben az ökumenikus mozgalom is új utakon indulhat el a régió egyházaiban. Az Európai Egyházak Konferenciája, lévén a pán-európai jövőkép elkötelezett híve, a tőlünk telhető legtöbbet meg fogja tenni annak érdekében, hogy támogassa az egyházakat ezen az úton.

Eseménynaptár

2011. január 16.

ÖKUMENIKUS ISTENTISZTELET

Helyszín: Budapest, Budapest-Fasori

Református Egyházközség

Az ökumenikus imahét megnyitó istentisztelete, egyben könyörgés Magyarország soros EU-elnökségének megnyitása alkalmából (nyilvános rendezvény)

2011. január 17.

MINISZTERELNÖKI TALÁLKOZÓ

Helyszín: Budapest,

a miniszterelnök hivatala

A Magyarországi Egyházak Ökumenikus Tanácsa, a tagegyházak képviselői, valamint az európai ökumenikus szervezetek képviselőinek hivatalos találkozója a Magyar Köztársaság Kormányának képviselőivel és kormányfőjével

2011. január–február folyamán

KÖZÉP-EURÓPAI ÖKUMENIKUS TANÁCSOK KONZULTÁCIÓJA

Helyszín: Budapest, MEÖT

EU-elnökségi félévet megnyitó konzultáció a közép-európai (visegrádi) országok ökumenikus tanácsai képviselőivel a magyar soros elnökség régiós lehetőségeiről az egyházak szempontjából

2011. február 14.

NEMZETKÖZI KONZULTÁCIÓ AZ EU ROMA STRATÉGIÁJÁRÓL

Helyszín: Budapest, MEÖT

A MEÖT tagegyházai, a Church and Society Commission, a Churches' Commission for Migrants in Europe és az Eurodiaconia szakmai tanácskozása az európai roma stratégiai keret-tervezet és a magyar kormányzati romastratégia munkaváltozatairól

2011. február–március folyamán

EGYHÁZVEZETŐK BRÜSSZELI ÚTJA

Helyszín: Brüsszel

A Magyarországi Egyházak Ökumenikus Tanácsa és a MEÖT-tagegyházak vezetőinek látogatása az Európai Unió intézményeinél a Church and Society Commission meghívására

2011. március 10–12.

EGYHÁZAK A TÁRSADALMI MEGBÉKÉLÉS SZOLGÁLATÁBAN

KÖZÉP-EURÓPA: A VALLÁSI

SOKSZÍNŰSÉG MODELLJE

Helyszín: Budapest, MEÖT

A Reconciliation Foundation és a MEÖT konferenciája közép-európai egyházvezetők és szakértők részvételével a vallási és kulturális sokszínűségről (nyilvános rendezvény)

2011. március 30.

ROMA SZAKMAI FÓRUM

Helyszín: Budapest, MEÖT

A MEÖT-tagegyházak cigánymissziós felelőseinek és szakértőinek szakmai konzultációja

2011. április második felében

SZAKMAI FÓRUM A CSALÁDRÓL

Helyszín: Budapest, MEÖT

Egyházi családdügyi és családpolitikai konferencia az egyházak társadalmi tanításának fényében

2011. június

UNIÓS EGYHÁZI CSÚCSTALÁLKOZÓ

Helyszín: Brüsszel

Az Európai Unió Tanácsa állandó elnökének, az Európai Unió Bizottsága elnökének, valamint az Európai Unió Parlamentje elnökének éves találkozója az európai egyházak és a soros elnök tagállam egyházainak képviselőivel

2011. június 15.

HÁLÓ KONFERENCIA

AZ ÖNKÉNTESSÉGRŐL

Helyszín: Budapest, MEÖT

Az Önkéntesség Európai Éve alkalmából az iskolai, illetve az iskolai kereteken kívül megvalósuló önkéntes programok egyházi tapasztalatainak, jó gyakorlatainak bemutatása (nyilvános rendezvény)

2011. június–július folyamán

MAGYAR-LENGYEL

ELNÖKSÉGI STAFÉTAÁTADÁS

Helyszín: szervezés alatt

A magyar és lengyel EU-elnökségek egyházi átadás-átvételi ünnepe

MEÖT Magyarországi Egyházak Ökumenikus Tanácsa

1117 Budapest, Magyar tudósok krt. 3.

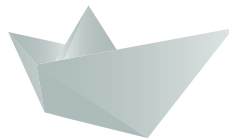
A fenti eseményekről, valamint a nyilvános rendezvényekről bővebb információ a MEÖT honlapján: www.meot.hu

* Dr. Fazakas Sándor írásának felhasználásával

A kiadvány összeállításában közreműködtek:
Hámori Ádám, Iszlai Endre, Landauer Attila,
Ódor Balázs, Pásztory Ádám, Tarr Zoltán

Megjelent Magyarország 2011-es EU-elnöksége
alkalmából | MEÖT Magyarországi Egyházak
Ökumenikus Tanácsa | Felelős kiadó: dr. Bóna Zoltán,
főtitkár | Grafika, tipográfia: Mikáczó Kamilla |
Nyomda: Center-Print Kft. | Debrecen, 2011

GERINC

eu 2011.hu

